

Total Pages : 4

K-1120

M.A. (Final) Examination, 2022

संस्कृत

**(काव्यशास्त्र एवं सौन्दर्यशास्त्र-ग्रन्थ
तथा चिन्तक परम्परा)**

[Paper : Seventh]

Time Allowed : Three Hours

Maximum Marks : 100

Minimum Pass Marks : 33

निर्देशः सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

1. अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः समाधानं देयम् - [20]

(क) रस सम्प्रदायस्य वैशिष्ट्यं प्रतिपादयन्तु।

(ख) अलङ्कारसम्प्रदायस्याभिप्रायं भामहस्य मतं च लिखित।

(ग) काव्यशोभाकरान् धर्मानलङ्कारान् प्रचक्षते। इति व्याख्येयम्।

(घ) “औचित्यं रससिद्धस्य स्थिरं काव्यस्यजीवितम्” व्याख्यायताम्।

2. निम्नाङ्कितेषु द्वयोर्विवेचना कार्याः - [20]

(क) “सकलविद्या स्थानै कायतनं पञ्चदशं काव्यं विद्यास्थानम्”
इतियायावदीयः।

(ख) “भवति प्रथयन्नर्थं लीनं समभिलुतं स्फुटीकुर्वन्।

अल्प पनल्पंश्चयन्न लल्पमल्पं च शास्त्रकविः॥

(ग) “कविशब्दश्च” कवृवर्णने इत्यस्मिन् धातोः काव्य कर्मणो
रूपम्।

(घ) “तत्र वेषविन्यासक्रमः प्रवृत्तिः विलास विन्यासक्रमोवृत्तिः वचन
विन्यास क्रमोरीतिः”॥

3. ससन्दर्भ व्याख्येयम् - [20]

सारस्वतः स्वतंत्रः स्याद् वेदाभ्यासिको मितः।

औपदेशकविस्त्वम वल्गु फल्गु च जल्पति॥

अथवा

व्युपत्ति विषये पाकविषये च राजशेखरमतं विस्तरेण
प्रतिपादयन्तु।

4. अधोलिखितेषु कारिकासु केचिद् द्वे व्याख्येये: - [20]

- (क) सर्गबन्धो महाकाव्यमुच्यते तस्य लक्षणम्।
आशीर्नमस्क्रियावस्तु निर्देशो वापि तन्मुखम॥
- (ख) गुणतः प्रागुपन्यस्यं नायकं तेन विद्विषाम्।
निराकरण मित्येष मार्गः प्रकृति सुन्दरः॥
- (ग) संस्कृतं नाम दैवी वागन्वाख्याता महर्षिभिः।
तदभवस्तत्समो देशात्यनेकः प्राकृत क्रमः॥
- (घ) अस्त्यने की गिरां मार्गः सूक्ष्मभेदः परस्परम्।
तत्र वैदर्भ गौडीयौ वर्ण्येते प्रस्फुटान्तरौ॥

5. अधोऽङ्कितेषु द्वयोः सोदाहरणं लक्षणं विलेख्यम् - [20]

- (क) गुणौचित्यम्
- (ख) प्रबन्धौचित्यम्
- (ग) कालौचित्यम्
- (घ) उपसर्गौचित्यम्
- (ङ) सत्वौचित्यम्